

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetésekét felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Kárpátok napja.

(—a.) Nagy eseményeknek az emlékezés örökös fenntartójuk.

Emlékezzünk tehát ünnepies érzéssel, áradó kegyelettel a kárpáti nagy napokról, melyeknél dicsőségesebb, ragyogóbb tavaszról megihletett képzelet sem álma- dozhat.

Ezen emlékezés ünneppé avatja május első napját. Rózsabimbókat, fehér meg lilabokrétás orgonákat, meleg tavaszi napsugár kelteget-e ezen a reggelen, nem tudjuk. Hiszen manapság az időjárás is ideges. Szeszélye nem fordul kívánság, vagy parancsszó szerint. De hiányozzék bár a külső ragyogás, pótolja ezt fiatal szívek bensősége, rózsás képű, fehér lelkű magyar ifjaknak lelkes emlékezése.

Mit ünneplünk május elsején? A megszabadulást: sok aggodalomtól, élet- és vagyonféléstől, nemzeti katasztrófa elkövetkezésétől. A Kárpátok bérceit, hágóit, sűrű erdősegeit egész a mult esztendő kora tavaszáig felénk özönlő muszkatömegek háborgatták. Segítségük volt a télvíz-idő testmargangoló hidege, a hazáért való rettegés lelket tépő izgalma, a harci élet örökös, idegnyesztő feszültsége, elkerülhetlen veszélyeinek, gyötrelmeinek állandó közelsége. Ezekkel álltak szemközt a magyar hon-

védek hőiesen, önfeláldozóan, csodálkozásra indító nagy érzésük paroxizmusával. Testük s lelkük erejét felmagasztosította, hatalmassá, tengernyi fáradság elbirójává tette a vér s élet árán megdicsőülő, nyers, szilaj elszántságot férfias öntudatossággá nemesítő hazaszeretetük.

S ez a csodálatos hatalom csodászerű eseményeket érelett. Az ellenség megverve, megalázva futamodott a cári birodalom bel-sejébe, a magyarok szívéből pedig a megkönnyebbülés sóhaja szállott föl, hogy áldja a Kárpátok bérceivel oltalmazó Gondviselést segedelméért.

Áz iskolák minisztere a nagy orosz-futás, a nagy kárpáti diadal emlékére ünneplésre hívja föl a magyar iskolák ifjúságát. S a nemzet virágának ünneplésére lehetne-e szebb hónap a virágos májusnál, a magyar haza védőasszonyának: Szűz Máriának gyöngyvirágos hónapjánál!

És hogy ez a magasztos, szép ünnep éppen az első napra essék, bizonyára nem történt hazafias szándék nélkül. Ez a nap évtizedek óta a munkások agitációs napja. „Vörös május”, proletárünnep, amikor anyagi előnyök, népjogok varázslatos jelszavaival a nemzetköziség eszméi is utat találtak fogékony szívekbe. Ma ez a munkásság nemzeti lobogó alatt, nemzeti érzéssel a magyar hazáért harcol. És a hazavédő harcok vér-

kereszttségében megtisztul tévedéseitől. Kibontakozik a varázslatos lelki kábulatból, melybe megtévesztő ígéretekkel kalózkodó demokrata apostolok ejtették. Harcol a haza szebb jövődjéért s ebben a nagy, összefoglaló célban a saját anyagi javaiért s polgári jogaiért is. S a nemzet nagy megelégedéssel szemléli a munkásság szép, hazafias küzdelmét s az elismerés borostyánkoszorúja mellé már gyűjtögeti a hála, a jutalmazás koszorújának virágszárait is... És nincs e hazának igaz érzésű polgára, aki bármiféle jutalmat megtagadna a magyar munkásságtól, mely immáron lelkesen, bizakodva várja sorsát, jövődjét a magyarság küzdelmének eredményeitől.

Május elseje mostantól fogva nem lehet vörös május, nem lehet proletárünnep. Nemzeti ünnepnap lesz ez mindenha, dicsőítésére a hatalmas egyfőorrásnak érzésben, gondolatban a közös haza védelmére. Szép-ségét, bearanyozó ragyogását talán ezentul is a magyar ifjuság ünneplése kölcsönzi, de tartalmában megértéssel, benső egyet-érzéssel részt vesznek majd a nagyok is, bizonyítandó, hogy ez a nap — emlékére a gyönyörűséges kárpáti diadalnak — a szenvedések, lelki aggodalmak megváltásának, a hőies hazaszeretetnek s az áldozattételig szépülő kötelességteljesítésnek emlék-ünnepe...

Vörösördög.

Akkoriban történt,
Hogy Bukovinából
Kivertük a muszkát:
A nagy ritka eset,
Hogy a kozák pika
Huszárszívet szurt át.

Ugy esett a dolog:
Czagán Gábor huszárt
Hírszerzőbe küldték;
Fenn a dombtetőről
Nézzé meg ott túlnan
Az oroszok földjét.

Gyilkoló szándékkal
Nincs-e elrejtőzve
Valahol közelben;
Kár minden bakdért,
Akit lesből lö le
Az ármányos ellen.

Szép májusi nap volt.
A lárka virágok
Dúsan illatoztak.
Ki gondolta volna,
Hogy estére keelve
Síron hervadoznak.

Czagán Gábor mint jó
Magyar honvédhuszár
Ment előre bátran.
Fenn, az erdőszélen
Eldje ugrattak
A kozákok, hárman.
Mi az, egy huszárnak
Három kozák, semmi.
És közibük vdgott.

Tavaly augusztusban
Krasznik, Lublin alatt
Ezer annyit látott.

Kandalló-tűz mellett
Régi huszár-mesék
Hatvágásról tudtak,
De a Czagán Gábor
Kardja csak ott suhant,
Ahol nem sántulnak.
Egyik kozák menten
Lefordul a lóról
S utána a másik...
Am a harmadiknak
Pikája már piros
Huszárvérben ázik.

Czagán Gábor is csak,
Mint az a két kozák,
Lebukott a földre;
Az angyalok pedig
Beirták a nevét
Egy aranyos könyvbe.
Vagy egy óra multán,
Hogy az előőrök
Jártak a nyomába:
Véres karddal holtan,
Két kozák közt fekvé,
Ugy akadtak rája.

Késő alkonyatkor
Uj hősi regéket
Tanultak a nyírfa,
Hogy Czagán Gábornak
Busuló huszárok
Megüsták a sírját.
Hős lelke azóta
Sok ezredmagával

Fenn lakik az égbe';
Valahol Dunántúl
Ugy lehet még most is
Imádkoznak érte.

Az első lövés.

— A. Bénéteau. —

I.

James Mornes leöntött egy korty idegcsillapító koktailt, szivarra gyújtott s elmondta a következő történetet.

— Édes atyám kitünő eredménnyel vezette gyapotüzletét. Összeszerzett vagy ötvenmillió dollárt s halála után mindezt reám hagyta. S ugy-e hihetetlen, hogy e dús gazdagság dacára egész életem szinte megbénító unalom volt. Belefásultam a minden szilaj vágyat kielégítő dús jólétbe. Most már tudom, hogy a boldogság, mely szinte önnönmagától hull ölünkbe, nem tökéletes boldogság. Lelket edesítő, igazi öröm csak az önnönmagunk küzdelmes munkájából fakad.

Az idegesség ekkor még nem volt divatos, mert bizvást annak nevezhettem volna a fizikai fáradságot s lelki fásultságot, mely elriasztott a munkától, megfosztott apró, kedves örömöktől s képtelen szenzációk hajhászásán ujongott. Egész Brooklynnak én voltam a csapszékfőtelleke. Hogy hová jutottam volna így élettél, csak rémülve gondolok reá. A teljes testi s lelki romlás vége bizonyosan öngyilkosság lett volna. Hiven egy dekadens regényhőshöz. Vagy pedig bálítottam volna hajómunkásnak, vagy csikósnak, hogy végképen belemerülhessek az idegeket szédülésig ostromozó vigalmak örvényébe.

HIVATALOS RÉSZ.

Püspöki biztosi és szentszéki ülnöki ki-nevezés. Bibornok püspök ur Ó Eminenciája Kéri Elek attalai plébánost, a lelképásztorkodás s hitoktatás terén kifejtett buzgó működése s a katolikus társadalmi mozgalmakban tanúsított eredményes buzgólkodása és példás áldozatkészsége elismerésül **szentszéki ülnökké** — és a saját kérelmére felmentett Kommandinger Vilmos apát-plébános helyett a kaposvári főgimnázium és felsőkereskedelmi iskolák kath. hitoktatását ellenőrző **püspöki biztossá** nevezte ki.

Tábori lelkési behívások. Krisch Emil karádi és Orbán József somlósziölloisi káplánokat a hadvezetőség tényleges tábori lelkési szolgálatra berendelte.

Dispositio. Babarcsik Gyula ugodi káplán hasonló minőségben Somlósziölloésre helyeztetett át.

Bizalom az ország erejében.

Most dől el valóban, hogy jobbra-e, vagy balra fordul a sorsunk. Az amerikai dollárkirályok érdekeinek hűségese gondozója jóvoltából egy újabb bonyodalom veszedelme van a közeli láthatáron, amivel aztán be is telt a mérték, vagyis magyarán mondva — a háboruban álló központi hatalmak Amerika esetleges hadüzenete után aligha várhatnak újabb hadüzenetet, azonban felfogásunk szerint azok az országok, köztük tehát mi is, amelyek erkölcsi és anyagi erejük tudatában olyan sziklaszilárdan megállották a helyüket annyi ellenség, annyi veszedelem közepette, ha rákerülne a sor már a tengerentúli újabb ellenségtől sem fognak megijedni.

Nem ijedünk meg valóban, mert anyagi és erkölcsi erőnk tényleg van bőségesen. — Szinte álomszerűleg tűnik fel az a kicsinyhitűség, amely a háború előtt élt a lelkekben. Vajjon ki merte akkoriban feltételezni, hogy ez a sok gazdasági bajjal küzdő ország annyi hősiességet, annyi tenger sok milliót tudjon produkálni, még az esetben is, ha saját épségéről, saját létéről van szó. Hiszen jól ismerhetjük a 48-as időköt, ismerjük Mária Terézia korszakát. Magyarországon többször is megismétlődtek már ezen szavak „életünk és vérünk.” Különösen a szabadságharc idején volt a nemzet áldozatkészsége oly nagy mértékű, amely

egész világnak bámulatát kivívta. — Ha azonban összevetünk minden körülményt a mostani áldozatkészség sokszorta nagyobb. Most nem milliókat, hanem milliárdokat hoz össze a magyar nemzetnek a maga igazában lefektetett rendíthetetlen hite.

Épen ezért a legnagyobb bizalommal nézünk az ujonnan kibocsátandó hadikölcsön jegyzéseinek sikere elé. Hisszük, sőt az eddigi eredmények már is mutatják, hogy a mostani hadikölcsön még az előzőket is felfüggolja mulni nagyságban. Különös reményünk van pedig arra, hogy a gazdaközönség, amely évek hosszu során át bezárta a pénzszekrényt minden állami hitelművelet előtt, most teljesen levetkőzi a tartózkodás elavult köntösét. — Más finánciális nevelésre lett volna szüksége a magyar földmivelőknek s akkor a múltban is számíthatott volna az állam rájuk, mikor pénzre volt szüksége. Ugy látszik a háború nagyon jó nevelőnek bizonyult. A gazdaközönségnek igazán nem remélt hadikölcsön jegyzése világosan megmutatta azt, hogy a fölös tőkének praktikus gyümölcsöt-tetésétől a konzervatívumnak csufolt gazda nem irtózik s a konzervatívumnak leginkább a pénzügyi piac nem éppen erkölcsösnek mondható mivoltától való irtózás a legfőbb szülőanyja. Joggal remélheti, hogy a háború után a pénzpiac megváltozik a gazdával szemben is s azok a finánciális reformok, amelyeket annyi tengersok gazdaggyűlés deputáció stb. sürgetett illetékes helyeken jövőben minden újabb kérés nélkül rövidesen meg fognak valósulni. Reméljük, hogy rendezni fogják a mezőgazdasági hitel minden függő kérdését s maga az állam fogja a most megszokott vaskézelt rendezni. Reméljük, hogy ezental a gazda is hitelképes lesz, így kívánja a kölcsönösség, — hiszen a legkritikusabb időkben a gazdaközönség sem vonta meg az államtól a hitelt. Hogy mennyire nem, azt az újabb hadikölcsön fogja megmutatni.

A Dunántúli Közművelődési Egyesület.

Ez a tekintélyes s dicséretes múlttal ékeskedő kulturegyesület, mint többször jeleztük, Veszprémben tartja jubiláris közgyűlését. Ezen a közgyűlésen előre számíthatólag részvesz nemcsak Veszprém, hanem a vármegye eliközönsége is. A népműveltségnek elsőrendű tényezői kétségen kívül az iskolák s ezek élén a tanárok s tanítók. Bizonyosra vesszük, hogy a kir. tanfelügyelőség módot keres arra, hogy a vármegye tanítósa eze a

gölyb, mint várni egy valószínű s közeledő veszedelemre, amely még nem közledek.

Végre egy reggel, mikor egy tavacska virágzegett mosdómedencéjében üdítettük magunkat, vágtató segédtsízt hozta az üzenet, hogy a spanyolok közelednek. Csakhamar fölkészültünk s az országuton sorakoztunk. — A harc tüze csak ugy lobogott bennünk. Megindultunk — szakasz szakasz után — egy kis erdei ösvényen. Mi voltunk a cubai inzurgensek vezetői Spanyolország ellen. A benszüllöttek tisztjeink régi, öreg puskákkal fegyverezték föl. Alkalmasabb verekedésre, mint lövöldözésre.

Távolról tompa, visszhangtalan puffogatást hallottunk. Az ösvény mellett egy gyalogos jenkí holtteste feküdt. Sápadt, vértől övezett arca, szétvágódott két merev karja megborzongatott mindenkit. Magam is elsápadtam. Szivem gyorsabban vert s bátorításul még jobban szorongattam kedves vingeszteremet. Egy pálmaligetbe értünk, amelyből szürke füst emelkedett a lombok fölé.

A bizonytalanságnak, félő aggodásnak ily gyötörő pillanataiban érzi az ember, hogy él. S az életnek ez a boldog tudata magába rögzít minden érzékelhető. Emlékezem a kék, sima égre, a forróságú forrázót, barnuló fűre, melynek messze terülő rengetegéből a finom, karcu, mesésen ivelő pálmák ligetei, mint hőseget oltó források bugyogtak elő. Most is — visszavárársolván ezt az időszakot — újra érzem a gyötördést, a borzongásnak hideg, hasító szivdobbanásait a villámgyors sortűzek miatt, melyek bozótokból, egy-egy földhajlásból s ki tudja honnan felénk ropogtak.

Az élet vágya megreszketteti a tudattól, hogy a halál leselkedik reánk. Láthatatlanul, alattomosan s mégis érezzük, hogy lappangva csuszik felénk. Leszálltunk lovainkról s azokat fedezetre bízva,

kulturális ünnepélyen impozáns számban képviseltesse magát. Hiszen ha valakinek, akkor ő nekik kell legelső sorban megismerniök a vezéreszméket s irányelveket, amelyek a nemzeti műveltség továbbfejlesztésének a közeli jövőben is utat mutatnak.

A mi foglyaink.

— A sajtóbizottság engedelmével. —
Irtá: Szeberényi László.

A világháború minden borzalma és fájdalma mellett sok érdekes tapasztalatra, tanulmányra nyújt bő alkalmat. Nyelvtudások, kik könyvből, szótárból tanultak meg valami soha nem hallott kaukázusi nyelvet, akadémiai küldetéssel és katonai engedéllyel a foglyatáborok vendégei lesznek, szögletes képi, türtött orru, sárgaképi emberekkel társalognak gruz, tatár és egyéb ritkaságos nyelveken és vele jó szolgálatot tesznek a tudományak.

Falusi gyerekek vigan számolnak egytől huszig orosz nyelven, megtanulják a velük barátkozó — valamikor ellenséges foglytól; nevetve énekelnek furcsa nyelvű, egyhangu melódiákat, melyeket vasárnap délután a jókedvű muszkától/hallanak.

Mindig érdeklődve szemlélem foglyaink lelki tulajdonságait; igaz, hogy a szemlélet csak külső alapon nyugszik, a gondolatot a nyelvből lehet megismerni teljesen. Mily nagy változás két éven belül! Ki gondolta volna, hogy valamikor a legkisebb faluban is lelkünköt, jellemünköt, érzéseinköt és nyelvünköt annyira idegen emberek legyenek velünk egy kenyéren.

Megszokottá lett e furcsa jelenség; talán akkor tűnik fel leginkább, mikor vasárnap együtt látom foglyainkat a templom előtt tisztés távolban az érdemes öreg kenyéradók csoportjától. Egyik merev katonás mozdulattal szalutál, másik kalapot emel, ismét mások alázatosan hajlonganak. Fájdalmas gondolat, hogy ezek vannak itt egy csoportban, sárszíni ruháikban és nem azok a mások, akiknek itt kellene lenni szép fekete ruhában, fényes csizmával, pici, ferdére csapott kalappal, élénk, temperamentumos mozdulatokkal; óh, azok már régóta nem gyülekeznek itt, a templom előtt! Azok már régóta nem várják a papot és beharangsztót; a harcterek ágyudörgése és puskaropogása az ő harangszavuk, ez bűg, viharzik fülükben nappal szüntelen s éjjel szagattottan. Nem ök tolatkodnak a templomajtónál és a kórus lépcsőjén, mint ahogy véruik lüktetése, kedélyük élénksége miatt azt másképp nem is tehetik; óh, bárcsak már mielőbb tolongnának, robognának fel a falépcsőkön, hogy aztán pirosnyelű bicskájukkal nevéket vessék az orgona hátára, de szivesen megbocsátanám csintalankodásukat!

ujra belopództunk az erdőszébe. Alig haladtunk vagy tíz méterre, végig suhant a zajtalanul lopódzó soron a figyelmeztetés:

— Lefeküdni!

Elrejtődtünk a bozót közé.

Eljönnek a spanyolok — sugta szomszédom. Reszkető arca az enyémben tükröződött vissza. Pedig még semmi gyanus jelenség sem tűnt föl. Csendült a lombok zöld boltozata alatt. Alig zavarta egy-egy madárroppenés, áthatítván a belopódzó aranyugaraktól megvilágított zöldes félmohályt. Egy kicsinyke, bokrokkal szegett tisztáson mintha szétfolyó árnyak suhantak volna. Csak a fölviláno szuronyok fénye jelezte, hogy emberek közelednek. Alakjuk kiélesedett s a spanyol katonák sorai látszóttak. Óvatosan, leselkedve közeledtek, aláhalolva az alacsony lombsátor miatt. Fehér csakójuk, kék ruhájuk, vásznon nadrágjuk, gomos harisnyájuk már szembe ötlött.

Lélekzetfójtva vártuk őket, még a sóhajt is visszafójtja. A sor elején fial tiszt lépdelt. Szép, sudár növést barna legény, az ifjuság büszke bátorságával.

— Cél!... röpködött a vezényszó suttogva s én fegyverem a hadnagyra szögeztem.

— Tűz!... s a sortűz ropogott, villámio fényvel töltve be a homályos erdei világot. Fehér füstfelleg gomolygott, befogódzva a lombos ágakba s tekerözve a futó indák mentén. Füleim még zugott, amikor újra fölhangozt kapitányunk lövésre vezénylő parancsszava.

Fegyverropogás, ordítás, halálhörgés... egyébre nem is emlékezem. Öntudatomból kiközlentett a pokoli fegyverpuffogás. A spanyol katonák rendre dőtek, mint a lekaszált fa. Mások görcsösen vonaglottak, tehetetlenül hőmpolyogtek s kézen csuszva, menekülni igyekeztek.

Megmentő szerencsémre éppen akkor tört ki a spanyol—amerikai háború Cuba miatt. Nem óhajtok beleöltözni a hősiesség szines látszatába, annyit mégis kijelenthetek, hogy a lenyitgőző fásuittságot s a csak alacsony élvezetek korbácsütéseitől élénkülő idegtompultság megköti erejét szétzuzta a hatalmas, új, nemesebb cél felé sarkaló vágy: a harcoséletnek, hősi, merész kalandoknak vágya.

Nekünk, jenkiknek, a vérünkben van ez: a faj értékvonása, mely nemes gyöngyöt képvisel. Leiket rázkódtató, életsorsot fordító viharok felszínre juttatják a lelki alacsonyág iszapja közül is.

Beálltam Roosevelt önkéntesei: a „rough-riders“-ek közé. Micsoda lovasezred volt ez! A szélső nyugati cowboyok mellé tömörültek a kalandravágyók: az új conquistadorok. — Hogy honnan vetődöttünk össze, egyikünk sem kereste. Bizar keveréke voltunk a szerencsés portyázóknak, a véruik-hajtottaknak, a kiátkozottaknak. Akik készek minden vakmerőségre, minden örületre.

Ujra éledő lelki öntudatom eleinte beletörött szegénylősen piros arcát a megbánás kendőjébe s hevülő vérem a sértődött büszkeség kitörésével lüktetett szivemben. Utóbb azonban legyűrtem a szegényt is, büszkeséget is s kielégítette kalandra szomjas lelkemet az új életmód szilaj, nyers való-sága. A katonai életben újjászülettem.

Távolodván az édes hazai partoktól, a mind jobban halványuló nyugati ég alj egész előbbi életemet, spleenemet, dörösegeimet beolvasztotta az alakatlan formák ködös távlatába.

Cubában akadály nélkül partra szálltunk. — Néhány napi pihenés után már a sziget belseje felé haladtunk. A spanyolok ugyanis jó távolról, dél felől támadtak. Izgatott, dühössé tett bennünket az a dolog. Mert hisz alig van valami lehan-

Helyettük lomhajárásu, komor arcu idegenek lépkednek végig a templomon, háromszor vetnek nagy keresztet; zuhanva esnek térdre, mint a nagy bűnös, kit a lelkiismeret súlya a földre sújt. Újólág nagy keresztvetés, fordítva, — mint mi — aztán a hideg téglára tenyerülve megcsókolják a földet és az alázatosság e külsőséget háromszor ismételve komolyan, lassan, karba teszik kezüket és lehunyva szemüket imádkoznak: bizonyára önmagukért, az otthon sírókért és — nem kétfel — a Carskoje-Selo viharos lelkű gazdjáért is.

Egyik fogoly beszélt, hogy náluk mindig csak térdelnek vagy állnak a templomban, leülni nem szabad. Az orosz népet a mély valláosság köti össze egy nagy családdá, melynek — a tudatlanságban sanyilódó nép hite szerint — szerető atyja a cár és mintegy Isten helyettese, a valóságban pedig, — mint jelentése is az, — uralkodó, aki előtt mindenki remegő szolga. Ez a szerető atya küldi szeretett gyermekeit a lengyelországi és kaukázusi mészárszékekre, a hideg Szibériába és a fagyos börtönökbe. Mivel pedig ezt a csacska jó gyerekek is tudják és érzik, hogy a jó papa nekik kevés jogot ad, azért hát sok keménységet, szigorú és merevséget látnak az ő mindenható Urukban. És ha — mint e tudatban százmilliók képzelik — Isten helyettese oly szigorú és ridegen kemény, akkor bizonyára az ég Ura is nagyon kemény lehet, aki előtt azonnal térdre kell zuhanni, aki előtt a semmiség érzete jelétül a templom hideg kövére kell letenyerülni és azt sokszor megcsókolni. A Mindenható Ur szent Fia ugyan lejtött a földre, hogy a kereszttel megváltsa a világot, de az atyuska gyermekei talán többet látnak a kereszten a szenvedésből, fájdalomból, szigorból és büntetésből, mint a belőle szétömlő enyhe vigaszból, az égi kegyelemből és isteni irtalomból.

Ezért zuhan talán oly súlyosan az a kemény ököl a csontos homlokra, mikor a három nagy keresztet megcsinálja; így esett Krisztusra a nehéz kereszt háromszor kálváriai útjában. Valóban az atyuska gyermekei nehéz és nagy keresztet hordoznak az élet kemény, köves útjain; érzik a kereszt súlyát a békében és háboruban. Talán háboru van otthon békében is, és békében énekel itt foglyaink jósziví kenyéradó gazdáiknál a háboruban is. Talán itt megtanulnák, hogy az élet keresztje mellett az Isten irtalma, könyörlete támogatja a kereszttől lesújtott embereket. Nem csak a keresztre feszítők hahérok káromlását, a kalapácsok zörgését halljuk, hanem fülünkbe cseng az evangélium szava: az én igám könnyű, az én keresztjem édes.

Az erdő alja sötétes lón a füstlő s ebben a holdfényserű világításban láttam meg a hadnagyot, halotként elterülve. A spanyolok minket akartak meglepni s most részünkről meglepetve sorokat bontva menekültek. A lövöldözés azonban egyre harsogott s közben a bizató szó:

— Talpra! Előre Amerika! Hurrah!

Az üldözés megkezdődött s a spanyolok visszavonulása futásba ment át. Hirtelen megálltam, szinte megdermedve. A spanyol tiszt fektűdt lábaim előtt... s reám nézett. Sápadtan, halálra váltan sóhajtozva. Körülötte a fű vértől pirosodott. Nem tagadom, hogy szégyenkezve s félelemtől reszkelve álltam előtte. Nem sajnáltam, amit tettem, hisz a zászló becsülete, védelme parancsolta s mégis végtelen szájalom ébredt bennem a sebesült ellenfél iránt. Füléje hajoltam, fejét fölemeltem s vérző száját megörökltem.

— Köszönöm, uram, köszönöm... sóhajta halkan.

Rumos palackomat szájához tartottam s megittam. Hálsán rebegte:

— Ha!... uram, ön megmentett... Szenvedek... szenvedek... mégis köszönöm.

— Katonák, ha ellenfelek is, kötelesek egymáson segíteni, feleitem.

Oda vontam egyik elesett spanyol hátziskáját s feje alá támasztottam.

— A kulacsot tartsa meg uram, szóltam hozzá. A betegszállítók nemsokára ideérnek. Bátorosság... türelem.

Köhögött, száján újra vér caegredezett s halkan sóhajtozta:

— Igen, uram, várakozom... Ha egyszer ön Európába jön, keressen föl engem Szevillában. Keresse a Giroida közelében don Carlos Terrorio házáat. Ha meggyógyulok, ott találand... Ne felejtse el uram... Adieu!

S én sietve távoztam, hogy társaimat utólag érjem.

Franciából: Gubicza Lajos.

Az Egyház hívei is ismerik a kegytárgyak csókolását; a bucsusok térdre csusznak a kegyhelyek szent kutjai körül és megcsókolják a földet; minden külső jelet szívesen felhasználunk semmisségünk, alázatosságunk kifejezésére, de nem rideg, kemény. Főiség előtt borulunk térdre és érintjük ajkunkkal a föld porát; nem remegés, bizonytalanság, kétség és rémület köti meg lelkünk szárnyait; nem a füstölő Sinai-hegy lejtőjén esünk acra a haragos Biró előtt, mikor a templomban vagyunk; hanem az igazi jó Atyát érezzük közelünkben, akit nem kötelességünk kizárólag csak térdelve, szembesítve, karbatett kézzel imádnunk; mert a hőimát szívesen veszi azoktól is, akik bársony székében és drága szőnyegekben, imapáholyokban imádkoznak. Ezért nem tiltakozik az Egyház, ha a gazdagok, a templomok kegyurai, jötevői bizonyos látszólagos kényelmet megengednek maguknak még az imádság közben is.

Voltak ugyan az orosz népnek prófétái, kik az élet nehéz, fájós keresztjén könnyíteni akartak. Dostojewsky, Tolstoj, Turgenjev mélyen érző, nagyszabású lelkek, a csendes lemondás lehelete reng körülöttünk; sokat tettek, de elfeledték, hogy az élet véres keresztjén épen a kereszt jelében lehet csak könnyíteni. Turgenjev két évi száműzetésében spaskojei magányában eleget tündöthetett volna, hogy ha regényében egy nihilista klasszikus tipust alkot, ezzel nem könnyít a nehéz keresztien, nem osztja el az álmos fellegeket Szibéria síkjai és Kaukázus sötét csuszai felett; a kereszt igazi, mely értelmet sem ő, sem ideálista társai nem ismerik, népünket sem taníthatják meg arra. Elszakadtak, eltávolítottak az édes keresztől, a könnyű igától; nekik olyan az, amilyené századok alatt keményedett a cár parancsára a szent szinodus elnökének predikációja szerint: Kemény, hideg, véres, nehéz, lesújtó; mint ahogy az imádkozó, alázatos fogoly egész öklével üti a keresztjelet csontos homlokára, mellére és az élet terhét hurcoló vállaira.

Ez a nehéz kereszt sokat hirdet a szenvedésből, a megalázkodásból és megalázottságból, beszél az élet kálváriájáról, a fájdalomról; a mi keresztünk többet ad a vigaszból, a megnyugvásból és békéből; beszél a lélek nyugalomáról, emlékedéséről, az égi utról, a törődelemről és bűnbocsánatról; a mi keresztünk édes és könnyű.

Közélelmezés szervezése.

A példák vonzanak. Különös vonzó erőt gyakorolhatnak a közel eső jó példák, mert jelenségük, hatásuk a könnyen szerezhető tapasztalat körzetében marad.

Győr város új polgármestere nagyszabású városi programra készül. Rendezni, talán helyesebben: szervezni, megteremteni szándékozik városa közélelmezését, mert ezt elsőrendű feladatnak tartja.

Ezzel a nagyszabású s a város lakosságára nagyfontosságú kérdéssel egy tanulságos cikkely keretében foglalkozik a „Dunántúli Hirlap”. A cikkely tartalma sok eredeti gondolatot, eszmét vet föl, melyek más városok, talán Veszprém viszonyaira is alkalmazhatók s éppen azért érdemesek a megszívlelésre, tanulmányozásra. Ehből a céliből leközlőjük a cikkelynek egy részét, szigorú helyi alkalmosságától elvonatkoztatva.

„Győr város polgármestere óriási feladathoz fog. Piaci rendszabályok, vámügyi intézkedések, vásárcsarnok, vásárpénztár stb. intézmények létesítése, a városnak — hogy úgy fejezzem ki magamat — belső közélelmezési reformjához tartoznak.

Megfontolandó azonban, hogy a városok közélelmezése a városok vidékétől függ. Függen azon falvaktól, amelyekre piacainak vonzóereje hat. Elsőrendű dolog tehát a közel levő falvak gazdasági szervezése. És a falvaknak gazdasági szervezeteit bele kellene kapcsolni a városi piac szervezetébe. Ez volna nézetünk szerint a kérdésnek lehető ideális megoldása.

Érdeke volna a városnak, mert azáltal a termelés irányítására, változtatásra tételére, nyilvántartására oly befolyással bírna, hogy a fogyasztási viszonyok különböző korlátozása a város közélelmezését semmi körülmények között zavarba nem hozná.

Óriási érdeke volna ez a kapcsolat a falunak is. Az értékesítés könnyősége a termelés megfelelő fokozására vezetne. Az értékesítés kullancsai nem csipnénk. Sem a szervezettlen, sem a szervezett piacnak kiszolgáltatva nem volna, de előre megcsinált alakú alapján termelhetne. Az immár elparáznásodott piacjártást rettenetes gazdasági, erkölcsi és kulturális hátrányaival együtt meg lehetne kicsinyenkint szüntetni. A piacjártással elvesztett munkanapok egy város körzetében is milliókra ragnak. A piacozás, mint a járvány terjed, vérvé lesz nemcsak a falu fehérrépeinek, de férfainak is, úgy, hogy sokszor a vasuti költsége egymagában több, mint amennyi értékű az az áru, amit visz. De azért megy, mert mennie kell, hajtja a vére. Hogy pedig mehesse, otthon iskolába járó gyermekét kifogja. Az iskoláztatás éppen a város körül, a piacozás miatt sokkal nehezebb, ami óriási kulturális hátrány s egyáltalán rettenetes közgazdasági kár, mert elmaradottságánál fogva a termelés előbbrevitelére képtelen. A piaci sokadalom, szabadszájúság, tömeghatás, az árulgatás rafinériái, agyafurt konok hazudozások, heccek, az érzékiségre amugy is hajlandóbb fehérrép termeszétét piaci kéjelgővé teszik, ezt fokozza, hogy árujával becsatolhatja a várost, maga, egyedül, mindig új meg új embereket közzött; nem csűng rajta száz szemű faluja, de állat-emberek durva dévajtsága érinti lelkét is, testét is és felkinálkozik neki a pokol minden gyönyöreivel és minden átkával.

A cikkirő ezután fölívja a környékbeli papok, tanítók, jegyzők figyelmét a falusi gazdasági szervezkedés áttekintésére s arra a szükséges irányzatra, hogy ez a szervezkedés a közel fekvő város felé irányított legyen. Kölcsönös haszon ez városnak s falunak. Amaz biztos termelő forrásokkal rendelkezik, emezek pedig bizonyos fogyasztó piacra helyezkedhetnek, mely a tömegbeszerzés alapján szükségtelemé teszi a piaca járást, falusi kofáskodást.

Győr város legközelebb felhívást bocsájt ki a falvak vezetőihez, hogy az érintett dolgokról megbeszélést folytassanak.

H I R E K.

A Dunántul kulturai ünnepe Veszprémben.

A kormány s a politai élet előkelőségeinek jelenlétében fog május 20-án és 21-én lefolyni Veszprémben a *Dunántúli Közművelődési Egyesület XXV. évi jubiláris diszülése*. Sulyt és fényt ad a közgyűlésnek, hogy azon báró *Hornig* Károly bíbornok-püspök ur *Ó Eminenciája* — kinek fővédnöksége mellett folyik le az egész ünnepe —, gróf *Apponyi* Albert, *Berzeviczy* Albert és *Rakosi* Jenő fognak szózatot intézni a társadalomhoz.

A nemzeti eszme kulturai diadalának kiküzdésében vesz negyedszázad óta tevékeny részt a Dunántúli Közművelődési Egyesület, melynek veszprémi nagygyűlését országos érdeklődés kíséri és Veszprém vármegye s városunk közönsége már eddig is lelkesülten csatlakozott a rendezőséghez, hogy a diszülés minél méltóbb sikerét biztosítsa.

Május 20-án, szombaton érkeznek a kormány s az ország különböző részein székelő társintézmények kiküldöttei Veszprémbe, akiknek elszállásolását a rendezőség nagy körültekintéssel végzi. Valamennyien este 9 órakor résztvesznek a veszprémi színházban tartandó diszhangversenyen, melynek teljes jövedelme a Dunántúli Közművelődési Egyesület nagynevű megalapítójának, a nagy magyar államférfiúnak *Szél* Kálmánnak szoboralapját hívott megindítani. A művész-est sikerének legfőbb

biztosítéka, hogy részt vesz azon *B. Sándor* Erzsi, a magy. kir. Operaház illusztris kóloratur primadonnája. Az ő ihletett művészetét a haza határain is jóval túl elismerték és a legnagyobbakkal egy sorban emlegetik ma már nevét a művészet birodalmában. A magyar művészet kincsesházának *Sándor* Erzsi kétségkívül egyik legértékesebb tagja és fellépését máris a legnagyobb arányú érdeklődés előzi meg. A művésznőn kívül még *Stefanidesz* Károly, a neves zongoraművész, a Vigszínház népszerű karnagya is vendége lesz az ünnepélynek s önálló zongoraszámon kívül *Sándor* Erzsi zongorakíséretét is ő látja el. A művésztől rész vesz a veszprémi Dalegyesület dalárdája is.

Május 21-én délelőtt 11 órakor lesz a veszprémi színházban a Dunántúli Közművelődési Egyesület XXV-ik évi nyilvános nagygyűlése s azon *belépődij nélkül* bárki részt vehet. A nagy érdeklődés folytán már most kéri a rendezőség, hogy a közönség helyeit még a megnyitói beszéd előtt, melyet báró *Hornig* Károly bibornok-püspök Ó Eminenciája tart, már pontban $\frac{3}{4}$ 11 órakor foglalja el. Gróf *Apponyi* Albert, *Berzeviczy* Albert a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és *Rákosi* Jenő a Dunántúli Közművelődési Egyesület elnöke, a szónoklás ékesszavu és tudós mesterei szólalni fognak bizonyára ragyogó szózatokban arról a nagy hivatásról, mely a háború befejeztével vár a nemzeti kultúra terén a társadalomra, dr. *Fodor* Oszkár kir. tanácsos, a Dunántúli Közművelődési Egyesület főtitkára pedig rövid beszámolót tart azokról a sikerekről, melyek a Dunántúli Közművelődési Egyesület működésének első negyedszázadához fűződnek. A Széll Kálmán „szoboralap” javára adományok közvetlenül a veszprémi takarékpénztárhoz küldhetők be.

Kongregációi tagfölvétel. Az Angolkisasszonyok intézetének kebelében fennálló Mária-kongregációban ma, vasárnap délután 6 órakor veszik fel az új tagokat. A felvételi szertartásokat Bibornok megyéspüspök ur Ó Eminenciája tartja.

Küldöttség a főispánnál. Veszprém város küldöttsége mult szerdán jelent meg *Hunkár* Dénes főispán előtt, hogy a képviselőtestület köszönetét kifejezze s személye s működése iránt legteljesebb bizalmát nyilvánítsa. Dr. *Komjáthy* László szép üdvözlő beszéde hű kifejezője volt a város hálás tisztelőinek. Nemcsak a küldöttségi átadás formájában jelentkezik ez az őszinte tisztelet és bizalomteljes ragaszkodás, hanem benne lakozik a város polgárainak szívében is. A főispán mely megilletődéssel fogadta az üdvözlőt s megígérte hogy jövőben is az a komoly elhatározás irányítja működésében, hogy azzal a közérdeket szolgálja s hogy a megye s a székváros oly sokféleképen nyilvánuló rokonszenvét továbbra is kiérdemelje. Az ünnepesség ezután beolvadt a szívélyes társalgásba, melybe a főispán ur előzékenysége a küldöttség minden tagját belevonta.

Kitüntetés okmányok átadása. Azoknak a vöröskeresztes ápoló hölgyeknek, kiknek kitüntetéséről lapunk mult számában megemlékeztünk, csütörtökön délután a vármegyeház kistermében átadták a kitüntetésről szóló okmányokat. *Hunkár* Dénes főispán meleg szavakkal méltatta a hölgyek tevékenységét, majd üdvözölte őket a kitüntetés alkalmából. Utána dr. *Csolnoky* Ferenc kórházi főorvos átadta a kitüntetéséről szóló okmányokat. Az urnók nevében *Csapó* Kálmán ur-asszony mondott köszönetet.

Művészet. A Veszprémi Színművészeti-pártoló Egyesület a székesfehérvári 35-ik gyalogezred zenekarának közreműködésével a hadbavonult veszprémi katonák és árvid alapja javára Veszprémben, a színházban 1916. évi május 3-án este 9 órakor (az időszámítás) *hangversenyt* tart a következő műsorral: 1. Erkel: Nyitány „Hunyady László” című operából. 2. Schubert: H-moll Symphonia,

első tétel. 3. Sarasate: „Faust-ábránd” hegedűre és karra. 4. a) Smetana. Entreact és a király bevonulása „Dalibor” című operából. b) Dvorák: „Humoresk.” 5. Grieg: „Lyrá Suite”. 1. Pásztorfiu. 2. Norvég parasztinduló. 3. Notturmo. 4. „Törpék felvonulása.” 6. Liszt: „Polonaise” zongorára. 7. Bizet: „Carmen” ábránd. 1. A csempészek indulója. 2. Habanera. 3. Nocturne. 4. Toréador dala. 5. Az utcai gyerekek kara. 6. Cigánydal. 8. Komzák: Trio hegedűre, gordonkára és hárfára. 9. Bachó István: „Magyar ábránd”. — A jótékony célra való tekintettel a nagyérdemű közönség szíves megjelenését kéri a Színművészeti-pártoló Egyesület. — Jegyek előre válthatók Krausz A. fia könyvkereskedésében és este 8 órától a színházi pénztáránál.

Mai versünk. *Novák* Pál szép emléksorokat szentel költeményében a hősi halálú halt huszárnak. Verse végéhez ezt a magyarázatot írta: „Bessarabiában, Kalinkowcy községtől nyugatra, a 368. számú magaslat közelében, a bukovinai határat mellett van Czagán Gábor eltemetve. Sirkesztőjén a 4763-as szám van. Sírfehlát a következő: „Czagán Gábor huszár 6. H. H. E. királyért és hazáért hősi halált halt 1915 V. 8.” A két orosz halott közvetlenül melléje van temetve.”

A miniszternél. A veszprémi küldöttséget, mely a katonakincstártól beszámolósi pötléket kérelmezett, a honvédelmi miniszter lekötélező szívélyességgel fogadta. Többszörösen is kijelentette, hogy Veszprém városát nagyon szívesen részelteti jóindulata támogatásával, ha arra támogató indok és jogalap van. A jelzett kérdés azonban az ország összes városait érinti s ha a katonai kincstár mindannyian e címen támogatást nyújtana, ehhez milliók kellenének. Ezt a kérdést tehát ily című segély alakjában nem tejesítheti. Most már a városi hatóságnak kell keresni a módokat, hogy ez a kiadástöbblet a katonasággal fennálló egyéb gazdasági összeköttetésben miképen nyerhetne igazságos kiegyenlítést.

A jó példa. Mult számunkban megemlékeztünk arról a nemes rendeletről, melyet *Molterer* János kir. műszaki tanácsos bocsátott ki az utászokhoz napraforgó ültetése érdekében. A rendeletnek eredményéről számolhatunk be ezuttal. — *Weidner-Disler* Ernő alezredes értesítvén az intézkedésről, két kiló napraforgómagot bocsátott az államépítészeti hivatal rendelkezésére. Bárcsak hatna a jó példa másokra is.

Kárpáti ünnepélyek rendje Veszprémben. Az *angolkisasszonyok* intézete a kárpáti ünnepélyt jövő csütörtökön, az *irgalmas nővérek* intézete pedig máj. 1-én d. e. 10 órakor tartja.

A veszprémi r. kath. főgimnázium május 1-én délelőtt 11 órakor a vármegyeház nagytermében a *Kárpátok iránti szeretett ápolására* ifjúsági ünnepélyt tart, melyre városunk minden polgárát ez uton hívja meg a gimn. igazgatója. Az ünnepély műsora ez: 1. Pécsi—Buchner: Kárpáti őrszem. Éneklő a főgimn. vegyes kara. 2. Radó Antal: Kerekes Márton. Szavalja Barkovics Ernő VIII. o. tan. 3. A háború és a kárpáti falvak. Felolvassa Kontraszty Dezső k. r. főgimn. tanár. 4. Dr. Ribó Zoltán: A kárpáti falvak. Szavalja Jászai Béla VIII. o. tan. 5. Himnusz. Éneklő az ifjuság.

A veszprémi kath. elemi fiúiskolák növendékei május 1-én d. e. 9 órakor kárpáti ünnepélyt tartanak a sz. László-iskolában. Az ünnepi beszédet *Gubicza* Lajos tanító mondja.

A veszprémi ref. elemi iskola április 30-án — vasárnap — délután 3 órakor a ref. templomban „kárpáti napot” tart a kárpáti falvak hajléktalanaiért. Az ünnepi beszédet *Balassa* Kálmán tanító mondja.

Szülőket s az érdeklődő közönséget mind egyik helyen szívesen látják. Az ünnepélyek után a kárpáti falvakra gyűjtnek.

A veszprémi kereskedelmi tanonciskola ifjusága is megünnepeli a Kárpátok napját. A tanoncok köznapifoglaltsága miatt az ünnepélyt ápr. hó 30-án délelőtt $\frac{1}{2}$ 12 órakor tartják meg az iparostanonciskolai osztályukban.

Háborus alapítvány. Dr. *Óvári* Ferenc és neje 10000 koronás alapítványt létesített a veszprémi állami polgári fiúiskolánál, oly helybeli tanulók felségelyezésére és jutalmazására, kiknek apjuk a veszprémi 31. honv. gyalogezrednél vagy a 7. honv. tábori ágyuzezrednél teljesítvén katonai szolgálatot, a harctéren elesett. Ilyen hadiárvek nemléteben bármely veszprémi járásbéli, ezek hiányában bármely vármegyei és ha még ilyenek sem volnának, az ország bármely magyar honos polgárának gyermekei részesíthetők az alapítvány kamataiban.

— **Az új időszámítás, a hivatalok és az iskolák.** A május elsején kezdődő új időszámítás a vármegyei, állami s városi hivatalok eddigi rendjén semmit sem változtat. A hivatalos órák mindenütt a szokott időben kezdődnek s végződnek. A városnál annyi változás lesz, hogy a számvetőség is egyhuzamban, d. u. 2 óráig tart hivatalt.

Az új időszámítás a helybeli iskolák rendjén sem változtat. Az előadások d. e. 8 órakor s d. u. 2 órakor kezdődnek.

— **Irgalmasrendi orvos kitüntetése.** *Ferenc Szalvátor* főherceg Ó Fensége a király nevében *Közsegty* Kálmánnak, a pápai irgalmasrendi kórház alorvosának a hadegészségügy terén szerzett érdemei elismerésül a hadiékítményes vörös kereszt ezüst díszérmét díjmentesen adományozta.

— **A város lisztje.** A csütörtöki miniszteri deputálás alkalmával a polgármester és főszámvéző alkalmat kerestek hogy a Haditermény Rt. igazgatójával tiszteltetés ügyében értekezzenek. Az értekezlet eredménye kedvező, amennyiben a város a közeli napokban több vagon lisztet kap.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter f. évi március 22-ről 60522—915. I. M. IX. szám alatt kelt rendeletével a *fiatalkorúak győri felügyelő hatóságának* tagjaivá az 1918. december 31-ig terjedő időtartamra *Veszprém vármegye területéről* a következőket nevezte ki: *Koller* Sándorné urnő, a *Jótékony Társaság* és a *József főherceg Szanatórium-Egyletének* elnökét, dr. *Benkő* Károlyné urnőt, *Ádám* Iván apátkanonokot, *Kránitz* Kálmán felszentelt püspököt, dr. *Rédey* Gyula c. püspököt s nagyprépostot, dr. *Illés* Dezső, dr. *Sándorfi* Kázmér, dr. *Spitzer* József ügyvédek, továbbá *Balassa* Kálmán és *Gubicza* Lajos veszprémi, *Jányi* József városi, *Kenessey* István királységi, *Vilmos* várpalotai, *Neugebauer* Lajos nagyvázsonyi, *Rónay* Károly balatonalmádi, *Rusznayk* Ferenc hajmáskéri és *Szakács* Imre szentgáli tanítókat.

— **Harctéri levél.** *Laczko* Dezső főgimn. igazgatóhoz levél érkezett a harctérről. Egy, még nem végzett tanítványa írta. Harctéri levelek ma nem mennek ritkaság számba. Ezt mégis közzé tesszük, mert a belőle áradó nemes hang, a kötelességteljesítés előtérbe állítása, a sorokban megjelenő önzélet, megérdemlik. Bizonyossága egyttal ez írás iskolánk nemcsak tanító, de nevelő törekvésének is, mely nemcsak tudást akar adni, hanem a tanítványból egész embert, az ország jó polgárát akarja kialakítani.

Becses levelét, mely válasz volt az én március hóban küldött levelemre, hosszú kerülővel ma megkaptam. Címem majd ez, majd az s így a levelek csak hosszú kerülővel, jó barátok révén, jutnak kezünkhöz. Pedig hát igen jól esik édes hazánkból még csak levelet is kapni. Most...-ban vagyok, harcolunk a régi ellenség, a muszka ellen. S bizony éjjel-nappal részen kell állnunk, hogy vonalunkat, melyet oly sok fáradság után szereztünk meg s építettünk fel, megtartsuk. Katonáinkban megvan az önbizalom, az elszántság s a folytonos sikerektől felbuzdulva, minden veszéllyel bátran szembe néznek. Megvan bennük a nyugodtság, a hideg vér, mely a harctéren legfőbb. A kapott utasításokat közzönm. Ha a jó Isten hazaségit, Kiben legjobban bízhatunk, rajta leszek, hogy félbeszakadt tanulmányaimat folytassam. Juniusban ez már alig lehetséges, mert jöllehet már négy hónapja vagyok a harctéren, a hazamenésről még szó sincs. Először a hazát mentjük meg s ha ez meglesz, le tesszük a kardot s csak aztán szolgáljuk tudásunkkal. Ez a szent cél s kötelesség lebeg szemünk előtt s ez a szent eszme viszi győzelemre fegyvereinket. A haza mindenek előtt!

— **Vasuti ügyek.** Mult számunkban felsoroltuk, hogy a nyári menetrend megállapítása ügyében tartott értekezleten mit kértek az érdekeltek. Az ott felelített kívánalmak közül kimaradt a tapolcaiak egy kérelme, amely az Alsóörsig tartó érdekelttség javára válna. *Horváth* Jenő tapolcai főjegyző azt óhajtott, hogy a délelőtti Sümeg felel érkező vonat helyett egy *balatonparti* vonatot állítsanak be a menetrendbe, amely d. e. $\frac{1}{2}$ 10 órakor indulna Tapolcáról s Alsóörsig haladva d. u. 5 órakor érkezne vissza Tapolcára. Az üzletvezetéség nem zárkózott el ridegen a kérelem teljesítése elől s így, bár nehézségek ütözköz, valószínűleg be is váltja a feltételes ígéretet. Szóba került még az értekezleten egy veszprémiéket érdeklő sérelem. A Budapestről Veszprémbe utazók ugyanis már a kora esti órákban megérkeznek Székesfehérvárra

s onnan csak másfélórai várakozás után indulhatnak Veszprém felé. Polgármesterünk szót emelt e bántóan kényelmetlen csatlakozás miatt s megszüntetését kérelmezte. A vasuti körök azzal indokolták ezt a késői indulást, hogy meg kell várni a paksi vonat csatlakozását. Akik azonban a forgalmi viszonyokat ismerik, jól tudják, hogy a paksi vonaton heteken keresztül is a diák érkezik Veszprém felé tartó utas s így evvel az indokollással azt a fölösleges várakoztatást talán még sem lehet kimenteni. Ha a fölszólalásnak nem lett eredménye az értekezleten, meg kellene azt ismételnünk az igazgatóságnál.

— **Adományozás.** A veszprémi róm. kath. Rózsafüzér és Temetkezési Egyesület elnöksége folyó hó 24-én tartott választmányi üléséből kifolyólag 10 koronát küldött szerkesztőségünkbe, hogy azt Bukovits József egyesületi jegyző adományaként a veszprémi hadiárkvá és özvegyek javára továbbítsuk. A választmány egyesült egy volt egyesületi tisztviselő önkéntes adományából az egyesület érdemes jegyzőjét akarta megjutalmazni, de Bukovits József nagylelkűen lemondott a jutalomról a hadiárkvá és özvegyek alapja javára. A beküldött 10 K-t illetékes helyre juttattuk.

— **Vonatkésés.** A balatonparti esti vonat nap-nap után késik. Az utasok is, az *Estre* várakozók is betudják ezt a háború okoknak. Csütörtök este azonban ez a késedelem már 97 percre nőtt. Hogy ebben a csimboroszázi arányban mennyi része lehet a háborúnak, azt igazán nem tudjuk. Annyi azonban bizonyos, hogy a pesti s a veszprémi vonatok alig tíz percnyi késéssel Alsó-örsre s így az utasok erre a nagy különbözetre az alsóörsi állomás forgalma révén tettek szert. Egy urind szerint körülbelül ötnegyed óráig szalagált a vonat föl és alá az állomáson. Ennyi ideig tartó tolatást, berakást talán mégis csak el lehetne kerülni — háború dacára is — olyan állomáson, ahol a veszprémi vonatok napjában többször is közlekednek.

— **Uj husarak.** Dr. Komjáthy László polgármester közzéteszi a városi hentesüzlet új husárait: elsőrendű kgramja 5:30 K., másodrendű és hasaszalonna 5 K., háj 6:20 K., bőrös szalonna 5:60 K., bélszír 4 K., máj s tüdő 3—3 K., vesevelő, lép együtt 1:20 K.

Oblatt Rudolf mézszárkében a város által méretett marhahus kgja elsőrendű 6:40 K., másodrendű 6 K.

Sertéshus csak csütörtökön, szombaton és vasárnap, marhahus szerdán, szombaton és vasárnap kapható liszt- vagy husatalványra. Egy család egy napra legfeljebb 1 kgr. húst s hetenkint 2 kgr. szalonnát kaphat. Az intézetek humennyiségét a tanács állapította meg. A polgármester komolyan figyelmeztet a hussal való takarékosagra, mert a város csak igen korlátozott mennyiségben vágata.

— **A hadikölcsön és a tanítók.** Göndör Ferenc kir. s.-tanfelügyelő a negyedik hadikölcsön érdekében buzdító felhívást intézett a vármegye tanítóit karához. A kölcsönjegyzés megkönnyítésének céljából egyúttal az egyik helybeli takarékpénztárral olyan megoldásra jutott, hogy a jegyezni óhajtó tanítók a jegyzés alkalmával a kötvény névértékének 20%-át fizetik csak be. A fennmaradó tartozást a takarékpénztár fizeti ki helyettük, ő viszont mindössze öt százalékos kamatot számít pénze után. A kötvényre hátralevő összeg hat negyedév alatt törlesztendő, mely idő alatt a kölcsönkötvény tulajdonosa a teljes 6%-os kamatot élvezi. Tehát a részletörlesztésre jegyző mikor segíti az állami kiadások viselését, egyúttal egyszázalékos tiszta hasznot élvez a törlesztés idején.

— **Adomány a sebesülteknek.** A vörösbereányi iskola növendékei 302 drb. tojást ajándékoztak a veszprémi cs. és kir. tartalékkórházban ápolás alatt álló sebesült és beteg katonáknak a húspéti ünnepek alkalmából. Borbély Károly ref. tanító felhívta a tanítványok figyelmét a miniszternek azon rendeletére, hogy az idej husvétra tojást festeni nem szabad. Erre feláll egy kis tanítványa, egy élénk tekintetű kis leány és remegő hangon teszi meg azon javaslatot, hogy miután a tojásokat megfesteni nem szabad, azt a tojást, amit erre a célra felhasználnak volna a gyermekek, — ajándékozzák a katonáknak. Be is küldték az így összegyűjtött tojást és a következő levelet. Dr. Zuber György kórházparancsnok címére: „Nagys. Kórházparancsnok Ur! Kedves Katona Bácsi! Mi a vörösbereányi ref. iskola növendékei mely tisztelettel arra kérjük a nagyságos Parancsnok Urat,

legyen szíves a jó katona bácsik részére ezen csekély ajándékot elfogadni. — Mi a mi szeretett tanító urunktól oly sokat hallottunk a háboruban értünk küzdő katonákról. Most is hallottuk a tanító bácsinktól, hogy a törvény nem engedi meg a husvéti tojás festését. Megtanított minket a tanító bácsink a törvény tiszteletére is és mind a 48-an elhatároztuk, hogy a katona bácsinknak husvétit tojást gyűjtünk. Gyűjtöttünk is 302 darabot, melyet fogadjanak tőlünk jó szívvel és fogyasszák el jó étvágygal. Azt kívánjuk nagyságos Kórházparancsnok Urnak és vele együtt a kedves Katona Bácsinknak, hogy minél előbb jöjjen el hazánkban az áldott békkesség és segítse haza önéket is az Isten, szeretett családjuk körébe. — Vörösbereány, 1916. április 19. A református iskola 48 tanulója.“ A kórházparancsnokság ez uton mond köszönetet Borbély Károly tanítónak, a gyűjtést indítványozó kis leánynak és mindazoknak, akik a gyűjtéshez adományokkal hozzájárultak.

— **Lapárúsítás.** Dr. Véghely Kálmán alispán engedélyt adott, hogy a „8 Órai Ujság“ példányait Veszprémvármegye területén apr. 26-tól f. évi július 26-ig bezárólag utcán is árusíthassák.

— **Női kereskedelmi tanfolyam.** A veszprémi m. kir. állami felsőkereskedelmi iskola igazgatósága ezuton értesíti a n. é. közönséget, hogy az 1916—17. tanévben női kereskedelmi tanfolyamot létesít abban az esetben, ha az erre vonatkozó szabályzatnak megfelelően legalább 25 növendék jelentkezik. A női tanfolyamra beiratkozhatnak minden leány növendék, aki a felsőbb leány-, vagy polgári leányiskola 4-ik, vagy a felső leányiskola II. osztályát sikeresen elvégezte s ezt iskolai bizonyítvánnyal igazolja. A tanfolyam költségei 10 korona beirattási díj, 120 korona tandíj, mely összeg a beiratás alkalmával egyszerre, vagy negyedévi, esetleg havi egyenlő részletben fizetendő. Beiratkozni lehet *Szente* Arnold h. igazgatónál f. évi május végéig. A tanulóknak végleges beírása a felvételi jegy alapján szeptember 1—4. napjain d. u. 3 és 5 óra között lesz. Minthogy 30 növendéknel többet felvenni nem fognak, célszerű a beiratásnál minél előbb jelentkezni.

— **Fatermelés meghosszabbítása.** A kedvezőtlen munkás- és fuvarviszonyok megakadályozták, hogy a favágatás s a termelt faanyag elszállítása befejezhető legyen. Minthogy pedig a visszamaradt fatermelésnek fokozása a háború tartama alatt közérdek, sőt hadászati szempontból is kívánatos, a földmívelésügyi miniszter a vármegyei közig. gazdasági bizottságokat felhatalmazta hogy az erdőbirtokosoknak, vagy a jogosult vállalkozóknak a favágást s fatermelést a megszabott határidőn túl is engedélyezze. *Hunkár* Dénes főispán a fatermelés meghosszabbítását engedélyező bizottsági határozatról a megyebeli erdőbirtokosokat a vármegyei hivatalos lap útján értesítette.

— **Az iskoláztatás érdekében.** Veszprémvármegye tanfelügyelője most olyan tervet dolgozik, mely csak a háború után vihető keresztül. Oly községekben, ahol nincsenek közlegetők, a tapasztalás szerint, a tanköteles korban levő gyermekeket alkalmazzák pásztorokul. Így ezek csak november közepé táján jönnek iskolába s már április elejével kimaradnak. A tanfelügyelőség arra fogja kérni a vármegye közigazgatási hatóságait, hogy a közlegetők szükséges létesítésére tegye meg a lépéseket. Ha a háború befejezése után így sok helyen sikerül a visszaszabályozásokat megszüntetni, akkor vármegyénk tanköteleseinek beiskolázása minden községben kifogástalan lesz és nagy eredmény is biztosítható.

— **A munkások és május elseje.** A tegnapi újságok közlik, hogy a magyar, osztrák és német munkások lemondtak a május elseji szokásos tüntetésekről. Ezen a napon tehát felvonulásokat és népgyűléseket nem tartanak, sőt a fővárosi s környékbeli gyárakban is dolgoznak. A munkásságnak ez az elhatározása szépen hozzáilleszkedik a mai idők komolyságához s hazafias szelleméhez.

— **A Máv. és az új időszámítás.** A Máv. igazgatósága közli: Április hónap 30-ról május hó 1-re hajló éjjel a magyar királyi államvasutak vonalain a „nyári időszámítás“ vezetik be. — Ebből kifolyólag április 30-án éjjel 11 órakor a vasuti szolgáltatásnál használt valamennyi óra 12 órára igazították s ezzel a vasutnál jelenleg használt időszámítás 1 órával előre tolatik. Új nyári menetrendek ez évben nem lépnak életbe; a jelenleg használatban lévő menetrendek tehát az új időszámítás bevezetése után, vagyis május hó 1-től folytatólag továbbra is változatlanul érvényben

maradnak. Mindazok a személyszállító vonatok, amelyek a kiindulási állomásról az átmenet időpontja, vagyis április hónap 30-án éjjel 11 óra előtt indulnak és végállomásukra menetrend szerint április hó 30-án éjjeli 11 óra, illetve az új időszámítás szerint május hó 1-én éjjeli 12 óra 1 perc után érkeznek, attól az állomástól kezdve ahol éjjel 11 óra előtt utoljára megállanak, egészen a végállomásig a menetrendhez képest egy órai késéssel fognak közlekedni. Azok a személyszállító vonatok ellenben, amelyek menetrend szerint április hó 30-án éjjel 11 óra, illetve az új időszámítás értelmében május hó 1-én éjjel 12 óra 1 perc után indulnak, a kiindulás állomásról a menetrendekben feltüntetett időben, már az új időszámítás szerint rendezesen fognak indítani.

— **A kir. tanfelügyelőség körrendeletei.** Göndör Ferenc kir. s.-tanfelügyelő, mint a beteg kir. tanfelügyelő helyettese, több rendbeli körlevelet intézett valamennyi iskola helyi hatóságokhoz s tanszemélyzetéhez. Az elsöben a kultuszminiszter rendeletét ismerteti s buzdítva ajánlja a negyedik hadikölcsönt illetőleg.

A másodikban lendületes szavakkal méltatja a tanítóság buzgalmit a nyomort enyhítő gyűjtések támogatásában. De sajnosan említi, hogy oly gyűjtésekről is van tudomása, amelyek név- és születésnap alkalmából egyik-másik tanító megajándékozására irányultak. Ilyen gyűjtésnek soha sem volna szabad előfordulni, különösen elitelendő most, mikor a szülők számtalan és valóban közcélú adakozásra lesznek igénybe véve. Az ilyen gyűjtések izléstelen és káros hatású elítéli s mert minden névelő tudja, hogy annak mily romboló hatása van a gyermeki lélekre és mily vegyes érzelmeket vált ki a 'kenyszerhelyzetbe került szülők között. E nehéz napokban pedig az igazi áldozatkészségnek megrontója a személyi célokat szolgáló gyűjtés. Felkéri az iskolai helyi hatóságokat, hogy az iskolai gyűjtéseket ellenőrizzék, a nemes célra irányuló támogassák, az öns célra szolgálót pedig azonnal tiltásuk be s a kir. tanfelügyelőséghez jelentésük be.

A harmadik rendeletben fölemlíti, hogy iskolalátogatások alkalmával több esetben tapasztalták, hogy egyes tanítók minden különösebb ok nélkül állomáshelyüket elhagyják, elutaznak. Ilyen esetben az államnak csak hiába való költsége volt, mert az iskolát nem látogathatta meg. De nem csupán az államkincstár érdekének megóvása, hanem a kötelese pontos teljesítése végett is, a jövőben előforduló hasonló esetekben a hiányzó tanerőt felelősségre fogja vonni s ha kell, még az államsegély megvonásával is érvényt szerez a törvény rendelkezésének.

— **A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak** nagy lesz az öröme, mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta „Peronoszpor“-ral permetezték a szőlőket és a gyümölcsfákat. Utalunk lapunk 6-ik oldalán levő hirdetésre.

— **Fecskéink ezidén is visszatértek.** Az utóbbi időben a napilapokban több ízben különféle képpen kommentált hírek jelentek meg a fecskék idej elmaradásáról. Ezekkel a hírekkel szemben most komoly felhívatalos forrásból közlik a Magyar Királyi Ornithológiai Központ ama megállapítását, hogy fecskéink ezidén is visszatértek hozzánk, még pedig a korai kitavasodásnak megfelelően jóval korábban, mint máskor. A később beáiloit hideg időjárás a zöm megérkezését késleltette s a már megérkezettek egy részét is sietős visszavonulásra késztette, ezért a fecskék rendes megérkezési idejében kevés fecske volt látható. Ez a hiány Budapestben még inkább feltűnt, mert különösen a belterületen csak kevés fecske fészkel s ez a tény kelthette a kissé felületes megfigyelőben azt a hiedelmet, hogy az idén a fecskék nem térnek vissza hozzánk.

— **A háborús emléktárgyak megszerzése.** A hadszíntereken talált emléktárgyak megszerzésére és megtartására vonatkozólag a belügyminiszterium körrendeletet küldött a vármegyéknek. A rendelet szerint a hadrakelt sereghez tartozók egyes csekélyértékű és hadicélokra nem használt tárgyakat előljáró parancsnokságuk írásbeli engedélye alapján megtarthatnak vagy eladhatnak. — Vitás esetekben a hadügyminiszter határoz és átengedés esetén a kérvényezőnek az illetékes parancsnokság írásbeli igazolványt állít ki, aminek hiánya eiközbszással és a büntető eljárás megindításával járhat. Az államtitkár felhívja a törvényhatóságok után a nagyközönséget, hogy ezekhez a rendelkezésekhez alkalmazkodjék.

— **Gyógyszertárak nyitása és zárása.** A helybeli gyógyszerészek: Kocsuba Emil, Czermák Lipót, Incze Kálmán a t. közönség tudomására hozzák, hogy gyógyszertárakat folyó évi május hó 1-től kezdve reggel 8 órakor nyitják és este 9 órakor zárják.

— **A kisiparosok és a háború.** Az országos Iparegyesület még a múlt év decemberében körlevelet intézett az iparostületekhez, hogy azok szolgálatosan adatokat a bevonult kisiparosság helyzetére és körülményeire nézve. Az ország 420 iparostülete közül mindössze 190 válaszolt, aminek egyik oka az, hogy az iparostületi titkárok egyrésze bevonult s másrésze pedig munkával tud van terhelve. A beküldött adatok alapján — aránylagosan számítva — a 420 iparostületnél mintegy 30.000-re tehető a bevonult-kisiparosok és 50.000-re az általuk foglalkoztatott segéd munkások száma, míg a hozzátartozók 50—50.000 személyt tesznek. Ezekbe a most bevonult 43—50 éves iparosok nincsenek beleszámítva. A közölt adatokból egyébként kitűnt, hogy üzemüket leginkább csak segédmunkások nélkül, vagy 1—2 segédmunkással dolgozó iparosok voltak kénytelenek beszüntetni, míg a több munkással dolgozók üzemüket fentarhathatták. Számos üzemnek a fenntartása az által vált lehetővé, hogy a munkát a család otthonmaradt tagjai folytathatták.

— **Tűzkárok Somogyban.** Az elmúlt évnegyedben Somogyban 127.224 korona tűzkár volt, amelyből biztosítás révén 104 ezer korona megtérült. Az egyes tűzkárok járásánként a következőképpen oszlottak meg: Barcsi járás 2204 korona, csurgói 51.716, igali 6979, kaposvári 6326, lengyeltői 10.034, marcziái 4810, nagyatádi 10.161, szigetvári 1364, tabi 33.530 korona.

— **A harctéren küzdők takarékosága.** Hivatalos helyen kimutatást készítettek arról, hogy mennyi pénzt küldtek katonáink a hivatalos nyelvi ékesszólásával a „mögöttes országrészekbe”, magyarán szólva: haza. Az 1915. év folyamán a haza küldött összegek a következők voltak: 2.267.854 db. postautalvánnyal 235.709.872 koronát küldtek haza a katonák, ezenkívül 62.437 postatakarékpénztári utalással 27.674.743 koronát juttattak haza. Összesen tehát 263 millió koronánál nagyobb az az összeg, amit a frontról hazaküldtek egy év alatt a katonák.

— **Tartásdíj és a lefoglalható fizetés.** A királyi Kuria jogegységi tanácsa legutóbb hozott döntvényében kimondta, hogy úgy a tényleges szolgálatban levő, mint a nyugdíjas alkalmazottnál a járandóságokból a foglalás alól mentes rész 1000 koronánál, illetve 600 koronánál kevesebb is lehet. Mert a törvény szerint a mentesség a nótartás és gyermektartás iránti követelések behajtására irányuló végrehajtásnál felényire szállítandó le. Ez az elv érvényesül az összes illetményen szemben, tehát az esetben nem áll a szabály, hogy a tényleges alkalmazottak járandósága 2000 koronáig, a nyugdíjasok járandósága pedig 1200 koronáig érinthetetlen. Mert ez a mentes rész is megfelelendő a nótartás és gyermektartás kielégítése céljából.

— **A balatoni hajóforgalom csökkenése.** A Balatontavi Gőzhajózási Részvénytársaság ember- és anyagihiány következtében csökkentette forgalmát. Azzal a kéréssel fordult Zala vármegye törvényhatóságához, járuljon hozzá, hogy a folyó évből hajói kivételesen csak július 15 és szeptember 15-ike között bonyolítsák le a forgalmat a Balatonon. Tekintettel arra, hogy a háború miatt a gőzhajózási társaság anyagi veszteségeket szenved, a megye állandó választmányja azt javasolta, hogy a kérelmet teljesítsék, amihez a bizottság egyhangúlag hozzájárult. — Ezt a kérelmet „Az Est” c.

ujság a következő kommentárral kíséri: „Most, mikor a közönséget minden eszközzel a Balaton mellé kéne édesgetni, mikor mindent el kellene követni, hogy a csodaszép tó környékén minden kényelme, mulatsága meglegyen, mikor az állami, megyei és magánvállalkozói érdekeknek össze kéne fogni, hogy végre európai nivóra emeljék a Balaton környékét, most azon kezdik, hogy meg akarják venni a közönségtől azt a keveset, ami eddig rendelkezésére állott. Milyen szomorú, éhletlen, kicsinyes és korlátozott dolog ez! Mennyire nem tudnak és nem akarnak itt dolgozni, mily kevés és mily ingatag üzleti érzékük van ezeknek az uraknak. Milyen csapása ez a postakocsi-körabeli szellem minden olyan intézménynek, amely alá van neki rendelve. Ez az általános külterjes gazdálkodás köti meg az ország kerekét, nem fogunk mi talpraállni addig, amíg ez gyökeresen meg nem változik.”

— **Analfabéták a világháború hadseregeiben.** Érdekes világot vet az egymással hadban álló országok közművelődési viszonyaira az analfabéták statisztikája. E szerint az irni-olvasni nem tudók száma minden 1000 katonánál: az orosz hadseregben 617, a szeb hadseregben 413, az olasz hadseregben 306, a magyar és osztrák hadseregben 220, a belga hadseregben 92, a francia hadseregben 30, az angol hadseregben 10, a német hadseregben 0-5.

— **Búrgonyakészletek bejelentése.** A múlt év tavaszán a vasúti szállítási nehézségek és egyéb akadályokból kifolyólag az ország némely részén nagyobb búrgonyakészletek eladatlanul és felhasználatlanul maradtak és elrohadásuk által a gazdát érzékeny veszteségek sújtották. A folyó évben, midőn a búrgonya elszállítása a kormány intézkedése folytán is bizonyos mértékig korlátozva van, még fokozottabb mértékben fennáll annak a lehetősége, hogy az ország egyes vidékein a gazdákat ily károk érhetik, míg az ország más vidékein a lakosság az élelmezési célokra szükséges búrgonyát is alig tudja biztosítani. Ezért a földművelésügyi miniszter felhívja a vármegyék alispánjait, hogy figyelmeztessék a gazdákat arra, hogy amennyiben még eladatlan búrgonyakészleteik lennének, azokat a földművelésügyi miniszternél haladéktalanul jelentésk be, aki ezen készletek megvétele iránt a szükséges intézkedéseket a lehető legrövidebb idő alatt meg fogja tenni. Ha a gazdák a bejelentést meg nem teszik, az ebből eredő károsodásért senkit felelőssé nem tehetnek.

— **Eladó ház.** Egy jó karban levő ház (Szent István-utca 9. sz.) szabad kézből előnyös fizetési feltételek mellett eladó. Van rajta 4 szoba, 2 konyha, pince és faház.

— **Terméskilátás Somogyban.** Somogy megye gazdasági felügyelője már tájékoztatta a vármegyét a terméskilátásokról. Jelentése szerint a tavaszi buza, árpa, zab vetése, dacára a megfogyatkozott kézi- és igás-munkaerőnek az egész vármegye területén csaknem kivétel nélkül befejezést nyert. A hadbavonultak földjeit az itthonmaradottak elvetették, hatósági beavatkozás szükségessége nem merült fel. A tavasziakkal bevetett terület, mert az őszi gabonaneműek alá szánt terület az abnormis időjárás következtében az ősszel teljes egészében elvethető nem volt, nagyobb, mint amennyit normális években bevetni szoktak. A tavaszi vetések szépen, egyenletesen kikeltek, sűrűek és egészségesek. Az őszi vetések általában jól teleltek. A korábban vetett búzák szépek, jól fejlettek, a késői, decemberi vetések is jók, csak ritkások. A rozsok általában ritkák, a fejlődésük kielégítő. A rétek, legelők fűnövése megindult, helyenkint a legelőre már kihajtottak. A szálás takarmánykészlet fogytán van.

A háború krónikája.

Április 23. A Maastól nyugatra megismételték a franciák erőfeszítéseket a Mort Homme ellen. A németek két izbeni tüzérségi zárótűzelésükkel mindkét fronton halomra lötték őket, egy harmadik támadásuk súlyos veszteségükkel összeomlott. A Caurette erdősége közelében levő árokrendszer folyt elkeseredett kéziránátharc eredményeként az erdőcske estére ismét a németek birtokába került; éjjel sikerült a franciáknak lábukat ott ismét megvetniük. A folyótól keletre, a Haudromonttól délre levő kőbányánál és Douaumont-erdőtől délre, élénk gyalogsági tevékenység volt közelharc eszközökkel. Az ágyútűz a Maas-terület egész harci szakaszán mindkét részről megszakítás nélkül éjjel-nappal rendkívüli hevességgel tartott. — A tengermelléki harc vonalunk déli szélén az olaszoknak a Monfanconetól keletre levő állásaink ellen irányuló több éjszakai támadó-kísérletét visszavertük. — Orosz osztagoknak az a kísérlete, hogy Dubnótól északnyugatra közvetlenül vonalaink előtt megvessék lábukat, tűzünkben meghusult. — A délkeleti harctéren nincs nevezetesebb esemény.

Április 25. A doberdói felsők délnyugati széle ellen az ellenség támadásba kezdett. Egyébként a harci tevékenység a tengermelléki és a karintiai arc vonalon csak helyi tüzérségi harcra szorítkozott. A Col di Lanan a hegycsústól északnyugatra húzódó gerincen csapataink újra megszállták a támaszpontot és az ellenség támadásával szemben megtartották. A Doberdó-fensők délnyugati szegélyén megindult harc tovább tart. Több bersaglieri-támadás tüzelésünkben összeomlott. — A Maastól balra, Haucourtól délkeletre és a Mort Homme-magaslattól nyugatra a németek ellenséges árkokat elfoglaltak. A folyótól jobbra, a Woewrefensikon és a mellette levő magaslatokon a harci tevékenység tartósan igen élénk tüzérségi harcra szorítkozott. — A harctéri tevékenység tegnap az egész harc vonalon lényegesen gyöngébb volt, mint rendszeren. — A délkeleti harctéren nincs újság.

Április 26. A doberdói felsők délnyugati szegélyén az olasz támadások visszaverése folytán meglehetősen nyugalom állott be. Szan Martinótól északnyugatra osztagaink benyomultak az ellenség állásába, robbantásokkal megsemmisítették a nehéz aknavetőket és ennek a földadatnak teljesítése után tervszerűen visszatértek árkaikba. — A nyugati harctéren a tüzérségi és repülőtevékenység mindkét részről igen élénk volt. A Maastól nyugatra éjjel Avocourtól északkeletre kéziránátharc volt. Német repülők bőségesen vetettek bombát sok ellenséges szállásra és hadtáplálóhelyre. Egy ellenséges repülőgépet német védőgyűk Tahurenál lelőttek és szétromboltak, egy másik pedig a Maastól keletre a levegőben megfordulva lezuhant.

Április 27. Április 25-én virradatkor német tengeri haderők Great Yarmouth és Lowestoft erőd-műveit és katonailag fontos telepeit jó eredménnyel ágyúzták. Ezután ellenséges kis cirkáló és torpedórombolók csoportját vették tűz alá. Egy torpedórombolót és két ellenséges elődőrő hajót elstüljesztettek. Az utóbbiak egyike a King Stephen angol hajászgőzös volt, amely, mint ismeretes, annak idején vonakodott a tengeren bajbajutott L. 19. német léghajó személyzetét megmenteni. Egy német tengeri léghajóraj megtámadta Anglia keleti grófságait. Valamennyi léghajó a leghevesebb lövés ellenére is sértetlenül érkezett vissza hazai kikötőjébe. — A Maastól keletre mindkét fél tüzérségének tevékenysége igen élénk volt. Cellestől északkeletre a németek egy gondosan előkészített támadásukkal az 542. magaslaton és előtte levő első és második francia vonal birtokába jutottak. Kisebb osztagok egész a harmadik árokig nyomultak és ott számos fedezéket fölrobbantottak. 84 sebesületlen embert elfogtak, két

Szőlőgazdák figyelmébe! Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesíti a rézgalicot. :: ::

A „Peronoszpor“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitűnő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 1 korona 50 fillér. — Használati utasítással. — Legkisebb szállítmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett :: szállít:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselőt Budapest, VII., Damjanics-utca 30. sz.

gépfegyvert és egy aknavetőt zsákmányoltak. — A doberdói fensik délnyugati szegélyén ismét heves harcok fejlődtek. Selztől keletre az ellenségnek nagyobb arcvonalzsélességen sikerült állásainkba behatolni, de midőn a támadást folytatni akarta, csapataink ellentámadásba fogtak és az ellenséget régi árkaikba űzték vissza, majd elkecsereedett kézitűsában ezekből is kikergettek. E szerint itt is valamennyi eredeti állásunk birtokunkban van. 130 olaszt elfogtunk. — A délkeleti és az orosz harctéren nincs különösebb esemény.

Április 28. A tengeremléki harcvonalon a tűzérési harc tegnap és ma éjjel helyenként igen élénk volt. Este Selztől keletre újra elfoglalt árkaik ellen pergőtűz indult meg. Az erre következő ellenséges támadást visszavertük. A Monte San Michele délután mindenféle kaliberű ágyú heves tüze alatt állott. A tolmeini hídfőnél és ettől északra tűzérésünk erős hatást fejtett ki az olasz állások ellen. — Yperntől délre a németek az angolok állásait erős tűz alá fogták, amelynek jó hatását járőreik megállapították. A Maas-területen heves tűzérési harc mellett csak a folyó balpartján fejlődött ki gyalogsági küzdelem. A franciáknak kézigranátokkal előrenyomuló osztagait a németek visszaverték: Német járőrök vállalkozásai a front több helyén, így az Armentierestől északrakeletre levő vidéken és Vailly és Craonne között sikerrel jártak. — Az orosz és a délkeleti harctéren nincs újabb esemény. — Április 26-áról 27-ére virradó éjjelen a Doggerzátonyon egy nagyobb angol űrhajót a németek megsemmisítettek és egy angol halászcőzöst zsákmányul ejtettek.

IRODALOM.

Családi Könyvtár.

(Egyes szám 20 fill. Győr, Karmeliták.) A magy. katolicizmus nem akarhatja, hogy a háborúból hazatérők készületlenül találják. Sokan pesszimizmussal néznek ebbe a jövőbe. Mások rózsaszínesen. Egy bizonyos, hogy azok tesznek a leghelyesebben, akik cselekednek. Az *Élet* elejű indult a hőskönek s a Tábóri levelekkel a fronton keresi meg; harcosan keresi, hogy a léleksorvasztó, szikkadt agrémek útját ha nem is állhatja el, de szándékaiban bolygassa s a tiszta hitet segítse kifésülni, amely élel-fokkal összehányt alkalom között nem mindig a szépség diadal-maskodik s a Miatyánk-imádkozókat is kísértetbe ejtik a tizparancsolat ellen.

A tiszta élet kiteljesítésére csöndben, szinte gyámoltalanul indult meg a hívők filléreiből a Családi Könyvtár. Ha liberális had mozdul meg, kaméleon-színjátzsáskukkal szolgálatukba hajtják a kath. sajtót is. Tervezetük elé harangoztatnak vele. A Családi Könyvtárról meg hallgattak. Egyetlen hang muzsikált. róla, pedig elharangozhattak volna a kath. újságok. Hallkan szervezték s akik a hűtőhöz hozzászóltak, pesszimizmussal legyintettek s a vállalat befagyására gondoltak. Jogukat táplálta a mult, melyben annyi terv született már halva, vagy tengődött a végelgyengülésig. S mert nálunk a választottak is a külsőt nézik, gondolhattak a profán irodalommal való összehasonlítással csödre, lassu kimulásra... A jövőnkért a jelent névze s a csillogás helyett a tartalmat biztosító neveket, mellyel a vállalat első öt számát, vagyis az első sorozatot bevezették, mondom ezt névze, a napkelésből magasra ivelő delelést hiszünk. Harsányi Lajos, Erdős R., Sik Sándor, Domonkos, Pierre l'Émite s Pokorny M. az új vallásos irodalomnak már fémjelzettei. A kisszerűség mellett megsejtjük a nagy teljesítményeket, ha tovább böngésszük a bejelentett neveket, akiket a vállalat megszólaltat a jövőben.

Ha értékmerőt veszünk, megállapíthatjuk a füzetek keresztülolvása után, hogy Harsányi vezet az első sorozat eredeti munkáiban. Új költeményei mellett egész költészetét jellemzően, régi kötetiből is gyűjtött össze a szerkesztőség. Nagyrészt akad még ma is a régi emlíen nevelkedettek közt, akik érthetetlennek találják. De fáradságot kímélnek, hogy leszállának mélysegeibe, hogy újerettségén eligondolkoznának. Ezeknek Prohászka-fénye vakító kötetlenségében; hogyan jármosodnának bele az új kötött formába? Harsányi új oldalról táródik fel. Hogyan reagált a lelke finomságával a háborúra, hogyan fordult háttal a nyugatnak s büszke magyar lett. Caraucci tömött szinompája megejtette s a falusi plebiánák ő színet klasszikus festmények finom repedeztettségére emlékeztetőn sejt-

teci vissza. A füzetet Dante Paradisójának féltérinájá címzi: „O beata Ungheria!”

A harmadik szám verses. Az első szám a modern kath. belletrisztika triászától (Erdős, Harsányi, Sik) ad prózát. A *Legendák* Selma Lagerlöf világába vezetnek. Bár nagy egyéni sajátosságokat hárólnak körül, mégis a reminiscenciák örvényében hánykódtatják a témakörhöz nyulókat. Lagerlöf óta úgy járnak vele a belletrisztikák, mint Sienkiewicz biblikus tárgyait megszeretők; ha más nem, a hangulat resonál. Eredetibb volna a magy. Mária legendavilágot bővíteni. Nem járna olyan veszályllyel, mint Lagerlöf biblikus világa. Lagerlöf szinte kimerítette e tárgykört s számos hazai fordításban olvassák. A magy. Mária-legendák régi feldolgozottságukban nem érdeklik már az új olvasóközönséget, melynek a Családi Könyvtárt szánták.

Domonkos István *A muszka pipában* újabb, frisebb, anélkül, hogy egyéniségén változtatott volna. Az erényei is azok, a hibái is. Impresszionista. Így fogja fel pillanatnyi gyorsasággal az új mozzanatokat s talán sohse teszi el az áztatott kötelet dagasztani. Azon hevenyen feldolgozza s néhány igen finomságos észrevétellel gazdagodott a költészet, de a szín, a hang alig változik már nála. Kiterébyesedett, megtelet, a forma azonban marad. S ez az, amit a legnagyobb tisztelői, egyben-másban tanítói sem hallgathatnak el. Egy Gárdonyi elbeszélés-kötet szinte vibrál a formától s Tömörkény is bevezette az elbeszélő, pepecselő egyformaságába a párbeszéd, színszerű feldolgozást. Domonkostól márgilyent negyedszázados íróságára való tekintettel alig lehet kívánni.

Az ötödik szám Pokorny *Aranykrajcára*, finom csipke, lányos gyerekemlékek. Az utolsóban szinte semmi sem történik. Miniatur lélekrajz az egész. Nem untató, aranyos, egy este hangulatát kitöltő modernségével, sajtászövésű stílusával, intimségével, tájkörnyezetének harsányi pontos kidolgozásával.

A kath. világot megjáró elbeszélő: Pierre l'Émite nélkül hiányos volna az első sorozat. Dr. Rada a leghűségesebb fordítója. Az öt könnyed elbeszélés szórakoztat és tanít. Franciaország szomorú utra tévedt világából szinte plasztikusan válogatódott össze a szelid gunnyal beszórt öt elbeszélés. A füzet 4. számú s *A gyáva* címet viseli. A fordítás nyelvezete például *A műlovas leánya* mellé állítva, határozottan magyaros. (A hűséghez nincs jogom hozzászólni.)

Dicsérni való, hogy az egyes füzetek gazdáinak ügyes életrajzi adatait adja a szerkesztőség. Az irodalomtörténetész lesz ezért hálás, tekintve, hogy itt könyörgő levelek útján se lehetett sokszor hozzájutni a letűnt kisebb írókhoz. Minden mellékgondolat nélkül ajánljuk a füzeteket. Váth.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEL.

* **Opálszínű lepkek.** Köszönjük a beküldött írást. Amint a megkezdett folytatásos tárcának vége lesz közreadjuk. Bejelentett szándékát leszögezzük. Tehát immár ígérete köti. A viszontlátásra!

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Grätzl Ödön takarékpénztárkönyvelő és Birbaum Mária, fia Miklós Emil r. kath. — Bádor Mátyás molnársegéd és Zejda Mária, ikergyermekei Anna és Irma r. kath. — Blaski József cipész-iparos és Sipos Rozália, leánya Irma Margit r. kath. — Domhecker Ferenc cipész-iparos és Bakai Mária, fia Ferenc r. kath. — Hidvégi Antal cipész-iparos és Zergi Erzsébet, fia Antal r. kath. — Vingelmann Márton kisbirtokos és Léb Mária leánya Erzsébet r. kath. — Csertán József napszámos és Angyal Julianna, leánya Mária r. kath. — Kalauz Imre magyar államvasúti segédfekező és Ober Terézia leánya Erzsébet r. kath. — Sövény József molnársegéd és Békési Margit, fia halva szül.

Halálozás.

Hollói Mária varrónő, 20 éves r. kath. — Potoczky Tihamer, 4 hónapos r. kath. — Özv. Zabó Péterné Toma Eleonora magánzó, 74 éves r. kath. — Válint Gyula kéményseprő-iparos, 47 éves r. kath. — Horváth Mária, 2 hónapos r. kath. — Stehenics Alajos, 4 hónapos r. kath. — Özv. Kovács Jánosné Szabó Borbála szegényházi tag, 86 éves r. kath. — Bäder Irma, 7 hónapos r. kath. — Krausz Ilona, 2 hónapos izr. — Magyarai Lajosné Széll Mária szűrposztóképző-iparos neje, 57 éves ref.

Házasság.

Molnár József napszámos r. kath. és Barabás Mária napszámosnő ref.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-tér 22. sz. Telefon 48. Interurbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpádás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Lokomobil

vagy nyersolaj-motort keres megvételre : :

SZALAI MÓR Veszprém.

Járványos betegségek ellen legjobb óvszer a

KRONDORFI

természetes savanyúvíz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: REININGER DEZSŐ, Veszprém.

Igen tisztelt Méhész Urak!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy Székesfehérvárott, Pálya-utca 28. sz. házunkban egy nagyobb gőz-viaszolvasztó és mülép készítő műhelyt létesítettünk.

Ezen vállalkozásunk oda irányul, hogy a t. méhésztársainkat hathatósan támogassuk és általános megelégedést nyújtunk, még pedig olyképpen, hogy amerikai hengergépünkön vegytiszta viaszunkból 1-ső rendű mülépet állítunk elő.

A mülép napi ára ezidőszert kilogrammonként **9 korona.**

Elvállalunk tiszta és salakmentes viaszt müléppé való kihengerlésre is, melyért kgr.-ként munkadíj fejében **1 korona 40 fillért** számítunk.

Egyben értesítjük a t. méhész urakat, hogy 10 kgr. száraz sonkoly beküldése ellenében 1.5 kgr. vegytiszta 1-ső rendű sárga mülépet adunk a megadott méret szerint, ami által célunk a méhész urakat egy nagy és fáradságos munkától megkímélni.

Az igen tisztelt méhész urak eme vállalkozásunk szives pártfogását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel:

Pollermann Pálné és Társa

gőz-viaszöntőde és mülépkészítő telepe Székesfehérvár, Pálya-utca 28.

